

Latvijas Darba devēju konfederācija

KVALITĀTĪVA PRAKSE DARBA TIRGUM

Erasmus+ stratēģiskās partnerības projekts „Kvalitatīvas prakses darba tirgum” (Nr.2014-1-LV01-KA202-000522)

Izstrādāja: Silvija Bruņa,
Latvijas Darba devēju konfederācijas nozaru eksperte
2015.gada novembris

Informatīvs buklets
par prakses vietām būvniecībā un ekspertu viedokļi
par nozares attīstību un prakses vietu popularizēšana
būvniecības nozarē jauniešu vidū

Prakses iespējas būvniecībā, būvniecības sektori

Būvniecība jeb celtniecība ir arhitektūras un inženierijas process, kas ietver būvju vai infrastruktūras projektēšanu, būvēšanu, paplašināšanu un atjaunošanu, lietojot būvizstrādājumus un būviekārtas. Būvniecība ir viena no svarīgākajām ražošanas nozarēm Latvijā un Eiropas Savienībā un viens no galvenajiem ekonomiskās izaugsmes dzinējspēkiem, kā arī ir viena no būtiskākajām rūpniecības nozarēm nodarbinātības ziņā.

Apstiprinot jauno būvniecības likumu, tika izstrādāti arī jauni MK noteikumi „Vispārīgie būvnoteikumi” (VSS-2118). Ļoti liels uzsvars tika vērts uz to, lai nodrošinātu kvalificētu darba spēku būvlaukumā. Analizējot būvniecību regulējošos normatīvos aktus, būtisks ir termins “kvalificēts būvdarbu izpildītājs”. Ar šo terminu tiek saprasts atbilstošs kvalificēts darbinieks būvniecībā, kas savu profesionālo kvalifikāciju var pierādīt ar valsts atzītu profesionālo kvalifikāciju apliecinājošu dokumentu vai Latvijas Amatniecības kameras piešķirto amatnieka kvalifikāciju. Kā arī veicot būvobjektu pārbaudi ir nepieciešams, vai to ir veicis kvalificēts darbspēks.

Atkarībā no ceļamo objektu veida, būvniecību iedala:

- civilā (dzīvojamās mājas, sabiedriskās ēkas) būvniecība;
- rūpnieciskā (rūpnīcas, fabrikas) būvniecība;
- transporta (ceļi, tilti, tuneļi) būvniecība;
- hidrotehniskā (aizsprosti, kanāli, krastu nostiprināšana) būvniecība.

Būvniecības galvenie posmi:

- izpētes darbi;
- projektēšana un dokumentu saskaņošana;
- būvlaukuma sagatavošana;
- būvdarbi;
- būvdarbu pabeigšana;
- objekta nodošana ekspluatācijā.

Būvniecībā nodarbinātās personas sauc par celtniekiem. Būvniecībā ir iekļautas ļoti daudzas un specifiskas profesijas, kuru profesionālās kvalifikācijas prasmes var apgūt dažādās Latvijas izglītības iestādēs.

Materiāla mērķis ir sniegt informāciju par prakses iespējām, mācību iestādēm Būvniecības nozarē Latvijā jauniešiem gan ar pamatzglītību, gan vidējo izglītību.

Praksi būvniecībā iespējams iegūt šādās profesijās:

Apdares darbu strādnieks

Apdares darbu strādnieks strādā individuāli vai būvfirmās un uzņēmumos, kas nodarbojas ar būvdarbu izpildi, spēj lasīt rasējumus, patstāvīgi izplānot veicamā darba operācijas, darba vietu un izvēlēties piemērotus materiālus un instrumentus.

Mācību iestādes : Daugavpils Celtnieku profesionālā vidusskola, Jelgavas Tehnikums, Skrundas Profesionālā vidusskola, Aizkraukles Profesionālā vidusskola.

Alga 550 – 1000 EUR

Apdares darbu tehniķis

Apdares darbu tehniķis strādā būvfirmās un uzņēmumos, kas nodarbojas ar būvdarbu izpildi, kur nokomplektē apdares darbu strādnieku posmus un vada to darbu, kā arī izpilda apdares darbus jaunbūvēs, remontējamās un rekonstruējamās ēkās.

Mācību iestādes : Limbažu Profesionālā vidusskola, PIKC „Liepājas Valsts tehnikums”, Jelgavas Tehnikums, Daugavpils Celtnieku profesionālā vidusskola, Austrumlatgales Profesionālā vidusskola

Alga 700 – 1100 EUR

Apmetējs

Apmetējs strādā individuāli vai būvfirmās un uzņēmumos, kas nodarbojas ar būvdarbu izpildi, spēj lasīt rasējumus, patstāvīgi izplānot veicamā darba operācijas, darba vietu un izvēlēties piemērotus materiālus un instrumentus, kā arī palīgaprīkojumu dažāda veida slāpī un sausā apmetuma ierīkošanai uz dažādām virsmām.

Mācību iestāde : ārpus formālā izglītība - PIKC „Liepājas Valsts tehnikums”

Alga 400 – 900 EUR

Būvstrādnieks

Būvstrādnieks pieredzējuša augstas kvalificācijas būvniecības strādnieka vadībā veic vienkāršus nojaukšanas, masīvo sienu un pamatu labošanas, starpstāvu pārsegumu atsevišķu elementu nomaiņas, vienkārša apmetuma pielabošanas un izveides, vienkāršu grīdas pamatņu labošanas un izveides, vienkāršu koka konstrukciju izbūves darbus, kā arī veic vienkāršus krāsošanas un tapešu līmēšanas darbus.

Mācību iestādes : Daugavpils Celtnieku profesionālā vidusskola, Austrumlatgales Profesionālā vidusskola, Skrundas Profesionālā vidusskola

Alga 350 – 700 EUR

Arhitektūras tehniķis

Arhitektūras tehniķis veic objekta uzmērīšanu un izgatavo uzmērījumu rasējumus, orientējas jaunākajos un tradicionālajos būvmateriālos, atbilstoši projektēšanas principiem arhitekta vadībā izstrādā ēku arhitektūras konstruktīvos mežglus, ieskaitot materiālu un detaļu specifikācijas, orientējas būvniecības izmaksu veidošanās jautājumos, grafi ski apkopo informāciju un noformē nepieciešamo tehnisko dokumentāciju, izmantojot automatizētās projektēšanas programmas.

Mācību iestādes : Rīgas Celtniecības koledža, Daugavpils būvniecības tehnikums

Alga 500 – 1200 EUR

Ēku būvtehnikis

Ēku būvtehnikis ēku būvniecības, atjaunošanas, pārbūves vai restaurācijas darbos plāno, organizē un uzrauga izpildītāju darbu, kas veic ēkas nesošo un norobežojošo konstrukciju būvniecību, nojaukšanu vai nomaiņu atbilstoši būvprojektam, būvdarbu organizēšanas projektam un darbu veikšanas projektam.

Mācību iestādes: Rīgas Celtniecības koledža, Saldus Profesionālā vidusskola

Alga 500 – 1200 EUR

Flīzētājs

Flīzētājs strādā individuāli vai būvfirmās un uzņēmumos, kas nodarbojas ar būvdarbu izpildi, spēj lasīt rasējumus, patstāvīgi izplānot veicamā darba operācijas, darba vietu un izvēlēties piemērotus materiālus un instrumentus, kā arī palīgaprīkojumu dažāda veida flīzējuma ierīkošanai uz dažādām virsmām.

Mācību iestāde: Limbažu Profesionālā vidusskola

Alga 500 – 900 EUR

Inženierkomunikāciju tehnikis

Inženierkomunikāciju tehnikis strādā uzņēmumos, kas nodarbojas ar inženierkomunikāciju izbūves, ekspluatācijas un remonta darbiem, vai kā pašnodarbināta persona, vai individuālais komersants.

Inženierkomunikāciju tehnikis veic iekšējo un ārējo inženierkomunikāciju sistēmu, tai skaitā apkures, vēdināšanas un kondicionēšanas sistēmu, ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmu, aukstumiekārtu sistēmu, izbūves, ekspluatācijas un remonta darbu organizēšanu un vadīšanu.

Mācību iestādes: Rīgas Celtniecības koledža, Jelgavas Tehnikums, Mālpils Profesionālā vidusskola.

Alga 600 – 1000 EUR

Inženierkomunikāciju montētājs

Inženierkomunikāciju montētājs strādā uzņēmumos, kas nodarbojas ar inženierkomunikāciju izbūves, ekspluatācijas, uzturēšanas un remonta darbiem, vai kā pašnodarbināta persona, vai individuālais komersants. Inženierkomunikāciju montētājs atbilstoši tehniskajam uzdevumam veic konkrētu iekšējo un ārējo inženierkomunikāciju montāžas, ekspluatācijas un remonta darbus, tai skaitā siltumapgādes, apkures, vēdināšanas, gaisa kondicionēšanas, dzesēšanas, ūdens apgādes, ugunsdzēsības, kanalizācijas, gāzes apgādes un citās inženierkomunikāciju tehnoloģiskās sistēmās

Mācību iestāde: Daugavpils Celtnieku profesionālā vidusskola

Alga 500 – 900 EUR

Jumiķis

Jumiķis strādā būvfirmās, kā arī patstāvīgi, apvienojoties brigādēs, izpildot jumīķa darbus jaunbūvēs, remontējamās un rekonstruējamās ēkās. Jumiķis pārvalda kokapstrādes pamatus, pārzina jumta būvkonstrukciju izgatavošanas tehnoloģiju un izbūvi, veic jumtu konstrukciju izbūvi, veic jumta montāžas, renovācijas un restaurācijas darbus, kā ar tradicionālajiem elementu sasaistīšanas paņēmieniem, tā arī izmantojot modernos

risinājumus, pārzina skārdnieka darbu specifi ku un prot izmantot un ieklāt skārdu dažādās jumta salaiduma un saskares vietās, veic darbus saskaņā ar tehnisko rasējumu un darba kvalitātes prasībām.

Mācību iestāde: Ērgļu Profesionālā vidusskola

Alga 700 – 1000 EUR

Krāšņu podnieks

Krāšņu podnieks - būvamatnieks, kurš ieguvis profesionālo izglītību, nepieciešamo praktiskā darba pieredzi, spēj lasīt rasējumus, patstāvīgi izplānot veicamā darba operācijas, darba vietu un izvēlēties piemērotus materiālus un instrumentus, palīgaprīkojumu, kā arī prot rīkoties ar instrumentiem, pārzina un ievēro darba drošības, ugunsdrošības un sanitārijas prasības.

Mācību iestādes: Apguldes Profesionālā vidusskola, Daugavpils Celtnieku profesionālā vidusskola

Alga 500 – 1000 EUR

Mūrnieks

Mūrnieks strādā būvfirmās un uzņēmumos, kas nodarbojas ar būvdarbu izpildi, spēj lasīt rasējumus, patstāvīgi izplānot veicamā darba operācijas, darba vietu, izvēlēties un pielietot piemērotus materiālus un instrumentus, kā arī palīgaprīkojumu.

Mācību iestāde: Daugavpils Celtnieku profesionālā vidusskola

Alga 600 – 900 EUR

Namdaris

Namdaris strādā būvfirmās un celtnieku brigādēs, kā arī patstāvīgi izpildot namdaru darbus jaunbūvēs, remontējamās un rekonstruējamās ēkās. Namdaris veic dažāda veida koka ēku izgatavošanas darbus, montāžas darbus un remontdarbus.

Mācību iestādes: Cēsu Profesionālā vidusskola, Ogres tehnikums

Alga 600 – 900 EUR

Sausās būves montētājs

Sausās būves montētājs strādā būvuzņēmumos, kas nodarbojas ar ēku būvniecības darbiem. Sausās būves montētājs atbilstoši tehniskajam uzdevumam sausās būves tehniķa vai struktūrvienības vadītāja pakļautībā veic ārējo un iekšējo sienu apšuvuma, starpsienu konstrukciju, piekārtu griestu, grīdu konstrukciju, logu, durvju un citu konstrukciju montāžas darbus ar sausās būves tehnoloģijām darbā izmantojot ģipškartonu, metāla karkasa profilus un izolācijas materiālus, ģipsi, ģipša lējumus un dekoratīvos dizaina elementus, kā arī veic virsmu apdari.

Mācību iestāde: Daugavpils Celtnieku profesionālā vidusskola

Alga 500 – 800 EUR

Ekspertu viedokļi

“Manuprāt, būvniecība ir vīrišķīgākā tautsaimniecības nozare, bet būvdarbu vadītājs - vīrišķīgākā profesija. Lai kļūtu par būvdarbu vadītāju, bez teorētiskajām zināšanām nepieciešama arī praktiskā pieredze. Savukārt tie, kuri iegūst praktisko pieredzi, saprot, ka arī teorija ir nepieciešama. Un tā - visa mūža garumā! Jā, būvniecība ir tā nozare, kur, teorijai mijoties ar praksi, jāmacās ir visu mūžu. Līdz sirmam vecumam. Tieši tādēļ būvniecība ir tik interesanta, dinamiska un tai pašā laikā grūta un sarežģīta. Jā, grūta, jo būvniecības process ir fiziski grūts un pietiekami bīstams. Bet kas par grandiozu gandarījumu, kad esi šīm grūtībām izgājis cauri, paveicis darbu, pielicis savu devumu būvei, kuru sabiedrība un kolēģi augsti novērtē un kas kalpos vēl ilgi nākamajām paaudzēm. Tieši tāpēc, lai gūtu šo gandarījumu, lai spētu iziet caur dažādām grūtībām, spētu novērst bīstamību un tiktu galā ar sarežģītām lietām, ļoti liela nozīme ir profesionālajai izglītībai. Tā ir pamatu pamats kvalitatīvai, drošai un mūsdienīgai būvniecībai.

Manā pieredzē ir daudz piemēru, kur pieredzējuši, nozarē autoritāti ieguvuši būvinženieri, savu profesionālo karjeru ir sākuši kā namdaris vai betonētājs, sākumā iegūstot otro profesionālo kvalifikācijas līmeni. Pēc tam trešo, vēlāk arī ceturto un piekto profesionālo kvalifikācijas līmeni. Šie profesionāļi vislabāk izprot būvniecības procesus, kvalificētu speciālistu komandas darbu un ir visīstākie savas lietas pratēji. Pēc viņiem ir vislielākais pieprasījums būvniecības tirgū.

Arī būvniecībā ienāk jaunas tendences. Būves Informācijas Modelēšana (BIM) pasaulē iegūst arvien lielāku popularitāti, nodrošinot augstu produktivitāti, precizitāti un kopējo kvalitāti. Es prognozēju, ka pavisam tuvu ir brīdis, kad katram profesionālam montētājam, brigadierim, darbu vadītājam, būvinženierim projekts būs planšetē. Neviens vairs biezās projektu mapes objektos nelietos, tas viss būs pieejams un tiks lietots digitālā veidā. Bet planšetes ir tikai instruments, kas jāmak pareizi lietot un te svarīga ir profesionālā sagatavotība. Darbs ar BIM būtiski maina ierasto projektēšanas un būvniecības procesa gaitu.”

Normunds Grīnbergs
Latvijas Būvnieku Asociācijas prezidents

“Ja kopumā būvniecība savā izaugsmē vēl nav sasniegusi pirmskrīzes līmeni, tad būvmateriālu ražotājiem bija nepieciešami mazāk par 3 gadiem, lai to izdarītu un pašlaik turpinātu kāpināt. Izaugsmes pamatā ir veiksmīga investīciju piesaiste uzņēmumu modernizācijā. Tādi uzņēmumi kā SIA “Sakret”, A/S “Valmieras stikla šķiedra”, A/S “Latvijas Finieris”, SIA “Evopipes” atvērušas jaunas ražotnes ne tikai Latvijā, bet arī Eiropas un pasaules valstīs. SIA “Cemex” uzbūvēja vienu no modernākajām cementa ražotnēm Eiropā. Savu produkciju būvmateriālu ražotāji eksportē uz vairāk kā 40 pasaules valstīm.”

Leonīds Jakobsons
Būvmateriālu ražotāju asociācijas izpilddirektors

“Ainavu arhitektūras nozare Latvijā pastāv 20 gadus, līdz ar to tā ir relatīvi jauna un intensīvi augoša nozare. Ainavu arhitektūras profesionāļu darbs ir cieši saistīts ar jebkurām pārmaiņām ainavā, tātad vidē, kas mums ir visapkārt ikdienā un īpašos brīžos. Ainavu

arhitektūras speciālisti profesionālajā izglītības līmenī apgūst zināšanas un prasmes ainavu un dārzu veidošanā, ierīkošanā un kopšanā. Tas ir radošs, dinamisks un vienlaikus ļoti atbildīgs darbs, kas nodrošina gan publiskas, gan privātas ainavtelpas kvalitatīvu funkcionalitāti, estētiskās un ekoloģiskās vērtības. “

Kristīne Dreija
Dr. arch., ainavu arhitekta un pētniece

“Ir vairāki iemesli, kas varētu motivēt jauniešus izvēlēties saistīt savu nākotni tieši ar būvniecības nozari.

- Būvziniekiem ir iespēja piedalīties mūsu nākotnes dzīves telpas veidošanā. Celtnieku kvalifikācija tiešā veidā ietekmē vidi, kurā dzīvosim rīt;
- Cilvēku skaits pasaulē palielinās un arvien lielāka daļa iedzīvotāju pārceļas dzīvot uz pilsētām. Tas nodrošina augošu pieprasījumu gan pēc mājokļiem, gan komercobjektiem;
- Kvalificēti celtnieki ir ļoti pieprasīti un tiek labi atalgoti gan Eiropā, gan citur pasaulē;
- Radoša profesija. Sadarbībā ar arhitektiem tiek būvētas ievērojamas celtnes, kas piesaista tūristus;
- Pielietojot jaunākos tehnikas sasniegumus, ir iespēja būtiski samazināt celtniecības izmaksas. Attiecīgi, attīstītāji ir gatavi ieguldīt būvzinieņu darbā;
- Nav vienādu būvju. Tas dod iespēju vienmēr radīt kaut ko jaunu, neieslīgt rutīnā un iedvesmoties no paveiktā.

Aldis Riekstiņš
“Latio” valdes loceklis

VAS “Latvijas autoceļu uzturētājs” vadība sevišķu uzmanību pievērš darbinieku darba apstākļu uzlabošanai, kvalifikācijas celšanai, ar mērķi - padarīt efektīvāku katra darbinieka ieguldījumu uzņēmuma galveno uzdevumu izpildē. VAS “Latvijas autoceļu uzturētājs” ir audzis līdz ar mainīgo laiku. Veiksmīgi darbojoties, veiksmīgi pārveidojoties, jau šodien daudziem cilvēkiem ir prestiža lieta strādāt šajā uzņēmumā, jo viņi redz perspektīvu un iespējas, ko sniedz šis uzņēmums - sakārtota darba vide, nodrošināta darba samaksa, regulāra sociālo nodokļu maksājumu veikšana, veselības apdrošināšana, nodrošināšana ar darba apģērbu un darba aizsardzības līdzekļiem, stipra arodorganizācija, iespēja kopā ar ģimenes locekļiem apmeklēt kultūras pasākumus un sporta spēles.

Helēna Veitnere
VAS "Latvijas autoceļu uzturētājs", Ražošanas inženiere

“Arborists savā ikdienas darbā izrāda patiesu cieņu senču stādītiem kokiem un nodrošina to saglabāšanu nākošajām paaudzēm. Kokkopis - arborists ir kopā ar koku no tā iestādīšanas brīža līdz tā nozāģēšanai. Darbs, kas sniedz neizmērojamu gandarījumu par

to, ka kokam pēc arborista darba būs garāks mūžs, tas neapdraud apkārtējos un izskatās vitāli dzīvīgāks.

Par nozari: septiņu gadu laikā ir nodibināti vairāki desmiti uzņēmumu, kas veic koku kopšanu un zāģēšanu. Vecākie no uzņēmumiem ievērojami uzlabojuši tehnisko nodrošinājumu darbu veikšanai, kā arī paplašinājušies - lielākajā no uzņēmumiem strādā vairāk kā 15 arboristi. Notiek aktīvs darbs pie kvalifikācijas celšanas - eiropas sertifikācija”

Anita Albrante

Latvijas kokkopju-arboristu biedrības valdes locekle

“Jaunietim ir jābūt ziņošam par būvdarbu procesu - teorija jāapgūst auditorijā ar sapratni būt izpratošam un atbildīgam par savu rīcību. Ēka, tā ir kā dzīva būtne. Jā! To atzinis pats Mikelandželo! Tās "dzimšanas" procesu var izziņāt tikai klātesot būvobjektā, redzot ar savām acīm un būvēt savām rokām un likt lietā apgūtās teorētiskās zināšanas. Tā ir prakse! Prakse - tā ir iespēja ar savām rokām piepildīt arhitekta idejas, t.i. radīt emociju pašam praktikantam un tiem, kas apdzīvos namu, un arī tiem, kas to neapdzīvos, bet garām ejot, apstāsies un priecāsies! Prakse - tā ir romantika izjust ķieģeļa svaru, redzēt modernas un efektīvas būvmašīnas, sajūst radīšanas pulsus!”

Oskars Caune

SIA „Eko Enerģija Rīga” valdes loceklis

“Vēsturiski tradicionālais apmācību pamatprincips Latvijas Amatniecības kamerā - interesentiem ir iespēja individuāli, piesakoties pie amata meistariem, apgūt dažādus, tai skaitā, būvniecības amatus (namdaris, galdnieks, jumīķis, kalējs, skārdnieks, krāšņu podnieks, dekoratīvo būvelementu veidotājs, akmeņkalis u.c.) un iziet praksi amatniecības uzņēmumos.

Kvalificētu amata meistarū vadībā katram, atbilstoši viņa spējām, tiek piemeklēts veicamais darbs. Māceklim (praktikantam) ir iespēja pašam piedalīties darba procesā un vērot meistarū darbu.

Pēc mācību līguma beigām vai arī labām sekmēm kādā no profesionālās izglītības mācību iestādēm, jaunietim ir iespēja Latvijas Amatniecības kamerā kārtot profesionālo eksāmenu un saņemt amata zeļļa kvalifikāciju. Zeļļa diploms ir jaunā amatnieka amata prasmes apliecinājums un solis ceļā uz meistara kvalifikāciju. Amata zeļļa diplomu atzīst un ņem vērā, strādājot ārpus Latvijas.”

Diāna Karaša

Latvijas Amatniecības kamera prezidente